

Světlá budoucnost nebo mokrá budoucnost?

Zatímco prezident Putin hýří optimismem nad budoucností Ruska, jeho ministr vnitra si v roce 2006 postěžoval, že pití pokoutně páleného alkoholu způsobí ročně smrt 42 tisíc Rusů. Nejedná se ještě o polemiku uvnitř ruské vlády, ale o dělbu práce v komunikační oblasti. I šéf Kremlu dobře ví, že nelze spoléhat pouze na ropu. A technické inovace by se mnohem lépe prováděly se střízlivější populací.

Vraždy a další rizika

Pridemore (2004) uvádí, že počet vražd patří v Rusku k nejvyšším na světě. Vztaheno k počtu obyvatel, dochází v Rusku k 5x více vraždám než v USA a 15-20x více vraždám než v zemích EU. Citovaný autor konstatuje vyšší výskyt otrav alkoholem během víkendu, což odpovídá pití během pátečních a sobotních nocí. Tento vzorec kopírovala i četnost vražd, která byla o víkendech vyšší, a proto autor přisuzuje velkou část z nich právě alkoholu.

Alkohol má i další závažná rizika. V prosinci 2006 došlo k pokusu o únos letadla letícího do Ženevy. Příčinou únosu bylo to, že opilý ruský podnikatel si během letu usmyslil změnit trasu a přistát v Africe. Naštěstí nakonec přistál ve vyšetřovací vazbě. Nejde ale jen o podnikatele. Lze jen doufat, že k atomovým zbraním nemají přístup vojáci, kteří by byli pod vlivem alkoholu a drog nebo prodělávali kocovinu či odvykací stav.

A co český lev?

I u nás máme ke střízlivosti daleko. Svědčí o tom pečlivě zpracovaná zpráva českého demogra-

fa (Vrána, 2007). Tam se mimo jiné uvádí toto:

Vzhledem k vysoké spotřebě alkoholu v České republice se ztráta let produktivního života v důsledku nemoci nebo smrti působené alkoholem odhaduje na více než 10 % všech let ztracených v důsledku nemoci nebo smrti.

Úmrtí způsobená alkoholem připravila české muže v průměru o 1,2 roku života.

V roce 2002 činila úmrtnost v důsledku pití alkoholu 42,7 zemřelých na 100 000 obyvatel, tedy asi 4270 osob za rok.

K tomu dodáváme, že k většině případů domácího násilí došlo v České republice za situace, kdy byli jeden nebo oba účastníci násilí pod vlivem alkoholu (Nešpor a Csémy, 2005). Lze sice konstatovat, že na tom nejsme ještě tak zle, jako Rusové. Na rozdíl od Ruska ale nemáme vydatná naleziště ropy. Naše ekonomika potřebuje relativně zdravou a střízlivou pracovní sílu ještě více než ruská. Tomu by měly odpovídat daňová politika ve vztahu k alkoholu, legislativa i úsilí na poli prevence.

Tato práce vznikla v rámci Evropského akčního plánu o alkoholu Světové zdravotnické organizace a je možné ji šířit bez omezení.

Další informace týkající se prevence a léčby návykových nemocí najdete na www.drnespor.eu.

*Prim. MUDr. Karel Nešpor, CSc.
Psychiatrická léčebna Bohnice, oddělení léčby
závislostí (muži), Praha*

*PhDr. Ladislav Csémy
Psychiatrické centrum Praha*

Výzva hlavního lékaře USA k národní akci pro prevenci a omezování pití alkoholu u nezletilých

Nešpor K., Csémy L.

Úvodem je třeba uvést, že nezletilými se v USA míní osoby pod 21 let, tedy do věku, od kdy je oficiálně kupovat a konzumovat alkohol. Ve zmíněné výzvě se konstatuje, že alkohol se podstatným způsobem podílí na násilí a úrazech. Jen v důsledku úrazu pod vlivem alkoholu umírá ročně v USA kolem 5000 nezletilých. K dalším rizikům patří otravy, rizikové sexuální chování pod vlivem alkoholu, rychlý rozvoj závislosti a poškození vyvíjejícího se mozku nezletilých. Nepřekvapuje, že dospí-

vající, kteří více pijí alkohol, mívají také horší školní prospěch.

Podstatná je skutečnost, že problémům působeným alkoholem u dospívajících lze předcházet, a to na úrovni rodiny (např. přiměřený rodičovských dohled), školy i širší společnosti. Prevence by měla začít ještě před pubertou, měla by být systematická a dlouhodobá, jednotliví aktéři by měli spolupracovat. Kromě toho se doporučuje omezovat prodej alkoholu na určitých místech, zákaz

sponzorování akcí pro mládež alkoholovým průmyslem, striktní dodržování zákonů, které zakazují prodej alkoholu nezletilým, omezování reklamy a zvýšení ceny alkoholu pro dospívající. Cenou alkoholu se nemyslí jen finanční stránka, ale i nižší dostupnost, tedy i větší námaha spojená s opatřováním a také větší riziko postihu ze strany rodičů nebo společnosti. Důležité je také vytvářet pro nezletilé bezpečná prostředí bez alkoholu. Nezletilým, kteří mají problémy s alkoholem, je třeba včas poskytnout pomoc - vhodné jsou např. posilování motivace k abstinenci nebo práce s rodinou [1].

A u nás?

Spotřeba 100% alkoholu na jednoho obyvatele je u nás podle materiálů OECD v porovnání s USA téměř o třetinu vyšší. V České republice se také mnohem častěji objevuje opilost u šestnáctiletých [2]. Hlavní lékař USA uvádí, že prevence problémů způsobených alkoholem u dospívajících je celoná-

rodní odpovědností. To platí tím spíše v České republice.

LITERATURA

1. Call to Action. Four Chapters, plus a message from Secretary Leavitt, Forward from Acting Surgeon General Moritsugu, an introduction, and appendices, 2007. (Text výzvy hlavního lékaře USA viz Full).
2. **Csémy, L., Nešpor, K.:** Alkohol u dětí a dospívajících v USA a v České republice. Dostupné na www.plbohnice.cz/nespor/prerel.doc

*Prim. MUDr. Karel Nešpor, CSc.
Psychiatrická léčebna Bohnice, oddělení léčby závislostí (muži), Praha
www.plbohnice.cz/nespor*

*PhDr. Ladislav Csémy
Psychiatrické centrum Praha
e-mail: csemy@pop.lf3.cuni.cz*

SCHIZOFRENIE A JEJÍ LÉČBA

Eva Češková

Druhé rozšířené vydání úspěšné publikace se zabývá schizofrenií, onemocněním, které je laickou veřejností považováno za katastrofické, a na něž podobně nahlíží i řada lékařů somatických oborů. Situace se však již změnila, pokrok byl učiněn hlavně v léčbě schizofrenie, nadějně jsou i nové pomocné metody (zobrazování mozku, psychoendokrinnologické parametry). Nemocní se v počáteční fázi onemocnění obracují nejčastěji na lékaře prvního kontaktu. Proto je nezbytné, aby praktičtí lékaři poznali psychotické projevy a při nespecifických iniciálních příznacích pomýšeli na možnost schizofrenní poruchy. Praktičtí lékaři tvoří významnou část odborníků, která může přispět k destigmatizaci psychiatrie. Kniha je určena hlavně lékařům nepsychiatřům a jejím cílem je rychle se orientovat v nových poznatcích o schizofrenii a její léčbě.

Vydalo nakladatelství Maxdorf v roce 2007, 104 stran, edice Farmakoterapie pro praxi, cena 195 Kč, formát: 110 x 190 mm, brožované, ISBN: 978-80-7345-114-1.

Objednávky můžete posílat na adresu: Nakladatelské a tiskové středisko ČLS JEP, Sokolská 31, 120 26 Praha 2, fax: 224 266 226, e-mail: nts@cls.cz

Na objednávce laskavě uveďte i jméno časopisu, v němž jste se o knize dozvěděli.